

Ian McDonald

Ke Kilimandžáru

Každé knize její titul. Vepsala jsem své jméno černým inkoustem přímo na předsádku plátěné vazby, ale jeho slabiky zní v téhle zemi plně šeptaných sykavek a sytých souhlásek tvrdě a řinčivě. Langrishe mi dal jiné, lepší: *Moon* - rozmáchlé, klikaté souhlásky, samohlásky jako dvě oči, jako dvě duše vyhlížející ze stránky. Tenhle deník v plátně vázaný, tak důvěrný v secesní vazbě, je jedním ze dvou posledních dárků od T. P. - hýčkám si ho, přivívám k tělu, toho mého společníka a zpovědníka. K druhému daru od T. P. jsem se už nezachovala tak laskavě - z černých vážčích křídel zbyly po přistání jenom cáry, a vzpěry praskly jako ptačí kosti. Prales už na nich pracuje, přetváří organické plasty v mokvající stalaktity černého slizu.

Hukot helikoptér se ztratil v druhém hlasu Čagy už před hodinou - moje nouzové přistání muselo vypadat tak přesvědčivě, že celý hon odpískali. Promiň, T.P., ty bys tomu rozuměl - když člověk těsně klouzá nad korunami stromů k Čaze na obzoru s dvěma Nighthawky keňského letectva v zádech a každou chvíli čeká, že ho raketa Starstreak s infra naváděním rozbije na kousíčky, nemá příliš na vybranou. Toho mikrolytu je mi vážně lito, T. P. Ale slibuju ti, že se k deníku budu chovat lip.

Znovu se dívám na ta čtyři písmenka: Moon. Kolik času strávíme jen hledáním našich pravých jmen, té džungle ideogramů, které vystihnou naši pravou podstatu? Někteří lidé jako T. P. Costello získají svou identitu, když jsou osekáni na svoje iniciály. Některé zvnitřnělé, pohodlné dušičky se nikdy nestanou víc než křestními jmény, ale jiným je tohle jméno jenom přívěskem a jejich skutečná osobnost spočívá v jejich příjmení - teď mluvím o tobě, Langrishe. A někdo zase najde svoje pravé já ve jméně, které k sobě přitáhne. Moon, tedy měsíc. Sami sebe zahlédnout nemohou; a kdo vlastně jsou, to jim může říct jen jejich okolí. Moon. Langrishe. T. P. Naši herci. Kdepak, v dramatis personae ještě někdo důležitý chybí: ta hora.

„Široká jako celý svět, ohromná, vysoká a v záři slunce neuvěřitelně bílá,“ popsal ji jednou Hemingway. Ma-sajové jí říkají *Ngajé Ngai*, Sídlo boží, ovšem nejjednodušší a nejvýstižnější je její jméno ve svahilšti-ně: *Kilima Njaro*, Bílá hora.

Obraz té hory, jak jste ji viděli poprvé, už nikdy nezapomenete, tak jako nezapomenete na první, nervózní, vzrušující pohled na nahé milenčino tělo. Když jsem poprvé letěla do Ol Tukai, mraky ji zcela zakrývaly, ale její blízkost byla pořád cítit, asi jako blízkost Boha na hoře Sinaj. Při interview si Langrishe povšíml, jak čím

dál víc ztrácím koncentraci - to se poslední cáry mlhy rozplynuly a ta úžasná bílá náhorní planina zaplála i ve světle afrického soumraku. Fascinovaně jsem sledovala, jak stíny putují přes záhadné geometrické tvary mimozemského pralesa, dokud na sněhu nepohasly i ty zbytky krvavé záře. Nikdy na to nezapomenete; tak jako pro první výboj na poli milostném si pro ten zážitek najdete nějaký tajný kout ve svém srdci, do něž se budete rádi vracet.

A tohle je můj výboj, Bílá hora, teď tě zkoumám já. Langrishe měl teorii (jenže jeho teorie byly laciné a bylo jich jako much na žebřákovi), že symbiotické systémy pralesa jsou natolik propojené, že celá ta oblast života o průměru čtyřicet kilometrů tvoří jeden synaptický systém: když se rukou dotknu zakroucené trubice pulsující horkým olejem, výkrese se někde jiskřička poznání? Cítíš, jak se prodírám hájkem pomalu se otáčejících stromů, připomínajících větrné mlýny, a rozkývanými prsty pseudokorálů? Vnímáš, jak po spirále stoupám severními kopci, vis o mně?

Znovu se vracím ke svému jménu nadepsaném na tvrdých deskách deníku v plátěné vazbě. Hodně jsem přemýšlela o tom, jaký deník bych si měla vést. Neovik-toriánský almanach plný zázračných i hrůzných zážitků, každý zápis uvozený předtištěným rámečkem barvy mědi: Dne..., léta Páně 199...?

Lákavé. Ovšem už jen výběr společníků na cestu mi v tom brání. T. S. Eliot. Joseph Conrad. Thomas Morton. Ani ne tak výprava do vnitrozemí jako spíš pout' temnou krajinou duše. Langrishe coby svatý Grál? Takový příměr by toho arogantního parchanta jen potěšil.

Brzo ráno jsem došla ke zbytkům staré výzkumné stanice Ol Tukai. Subtilní transsubstanciací - musela jsem se několik minut proplétat vegetací zahalenými kostmi, než se neodbytný pocit deja v mě proměnil v jistotu. Nenasytný prales už před dlouhou dobou zakomponoval všechny organické materiály do vlastní struktury trubic, vějířů a proudů modrého lišejníku. Změnilo se všechno, nezůstal kámen na kameni. Neuplynul ani rok, co útočící vlna stanici zavalila, a té biologické anarchii už dává člověčí geometrickou disciplínu jen železobetonová kostra budovy. Na chvíli jsem se zastavila a zavzpomínala na Langrishovu kancelář. Kilimandžáro se skrývalo za mnoha vrstvami pralesa, nálada byla divná a já si nebyla jistá svými pocity. Z divočiny se ozvala tajemná a cizí cvrlikavá zvonkohra, jako když si dítě hraje se syntezátorem. Kdo vyhrával tuhle píseň, to jsem se nikdy nedozvěděla. Nestrávím tu noc. Příliš vtíravé vzpomínky.

Bezradně jsem postávala na parkovišti Nairobského letiště, oči navrch hlavy: byla jsem v Keni už půl hodiny, ale pořád se mi hlava točila z *africkosti* všeho kolem mě. Když jsem ještě před východem slunce vystupovala z letadla do nepříjemného šedivého mrholení, skoro jsem měla chuť políbit letištní asfalt - byl takřka na sto procent předurčen ke kanonizaci, vždyť právě na tomto místě se afrického kontinentu poprvé dotkla noha oné úžasné talentované dívky z města Dublinu, která měla napsat zásadní knihu o jedinečném fenoménu celého století. Když jsem teď čekala s dvěma taškami na betonu a čekala a čekala, zatímco kolem mě uháněly taxíky pronajatá auta limuzíny kyvadlové autobusy odvázející moje spolucestující do Sheratonů Hiltonů Intercontinentalů Ramadů PanAfriců, začínala ta africkost všeho kolem trochu blednout. Přistál další spoj, další pasažéři byli vyvrženi do okolí. Sledovala jsem, jak se moje letadlo odlepí od ranveje a míří dál, do ohromného východu slunce. Slunce už bylo na obloze slušně vysoko a hledělo si své práce, když na parkovišti zaskřípěla kola špinavého bílého peugeotu pickupu, který měl na korbě něco jako miniaturní skleník. Okénko sjelo dolů, zpod neuvěřitelně silných brýlí na mě zamžourala tvář vystrašené sovy a nakonec na mě vychrlila milovaným, nejhrubším dublinským přízvukem:

„Tašky dozadu. Ty dopředu. Jestli se tu budu ještě chvíli ochomejtnat, dostanu pokutu. Co dostanu?“

„Pokutu?“

„Správně.“

T. P. Costello: korespondent Irish Tunes pro východní Afriku. Prostředník, neocenitelný zdroj informací, mentor a nakonec i nejlepší kamarád - jediný člověk v Keni, který byl natolik pošetilý (nebo natolik nemajetný), aby se mnou zkusil sdílet kancelář. A taky nejhorší řidič, na jakého jsem kdy natrefila. Někteří lidé se jako špatní řidiči už narodí. On o tu metu usiloval, pro něj to byla významná společenská dovednost. Po kruhovém objezdu jsme teď jeli takovou rychlostí, že jsme za sebou na silnici nechávali černé koleje. „Jaké máš na sobě spodní prádlo?“ zeptal se.

Co jsem si to pověsila na krk za zvrhlíka, napadlo mě, když jsem mu odpovídala.

„Tak ho vyhoď,“ poradil mi. „Nenos nic, co není z bavlny. Nylon zachycuje vlhkost. Mohla bys chytit houbu. Co bys mohla chytit?“

„Houbu.“

„Správně.“

Jak jsme s kvílením projížděli širokými bulváry centra Nairobi, všimla jsem si nablýskaných

mrakodrapů se jmény jako Sheraton Hilton Intercontinental Ramada PanAfric.

„Kamže to přesně jedeme?“ (Exploze houkání, když se náš peugeot snažil předjet pomaloučký zelenožlutý městský autobus a vjel při tom do cesty dodávce nissa-nu: v životě jsem ještě neviděla výraz, jenž se teď rozhostil na řidičově tváři.)

„Do Afrického církevního penzionu. Je pohodlný, čistý, ve středu města, ale přitom se ti při otevření okna nevyvalí do obličeje oblak výfukových plynů, je tam

ticho - většina hostů se rekrutuje z misionářů na dovolené - paní Kivebulajová, takto majitelka, si myslí, že irské dívky jsou zdvořilé, tiché, okouzující a dobře vychované - tak ji prosím nezklam - a nad to je tam levno. Dobře, maso je občas trochu tužší, ale zase si ho můžeš dovolit.“

Rázně jsme zabočili na strmě stoupající klikatou cestu k domu a prudce zabrzdili před pohodovou budovou z červených cihel, povedeným hybridem koloniální architektury a místních zvonivkových tvárnic. T. P. Costello se chvíli hrabal v kufru a pak se objevil s mými zavadly v jedné ruce a třemi kuřaty svázanými za nohy v ruce druhé.

„Že nechám pozdravovat paní Kivebulajovou,“ prohodil a předal kufry postaršímu nosiči, jehož livrej byl přímo ukázkově odporný. T. P. nastartoval auto, až za-naříkalo, a připravil se na další balistický skok do provozu. „Ulice Torna M'Boye, 224b,“ zahulákal a s vervou se pustil do ulic.

Kuřecí žaludky jsem nikdy předtím neměla. Pochutnala jsem si na nich víc, než bylo pro mě zdrávo.

Dojmy z mých zápisníků: skici perem načrtnuté v tom časném ranním světle, kdy vidíme nejjasněji.

Kouř z páleného dřeva, hovna a diesel. Pouliční odér, jež červená země vylučuje jako feromon.

Úžasná nesourodost: patricijské rysy plukovníka San-derse dominují křižovatce Univerzitní ulice a Koinan-govy třídy. Má ze všech těch černých tváří dojem, že je zase zpátky na staré dobré plantáži? Musím si objednat kuřecí žaludky s hranolky a omáčkou.

Muž oblečený jako Arab tlačí něco jako psí boudu na kolečkách po Kenyattově třídě. Ta plíživá hrůza, když jsem nahlédla dovnitř, lesk člověčích očí: žena, nabalená v černých muslimských šatech, až na její ruce a oči...

Hilton si neobyčejně zakládá na oné anglické specialitě, smažené rybě s hranolky, zabalené do londýnských Timesů. T. P. mi vypráví o jistém novináři, který si tam tuhle pochoutku každý den objedná, vyhodí rybu i hranolky a přečte si noviny.

Město v poklusu - lidé se v ulicích pohybují jako kapalina, jako by reagovali na nějaké mentální bubnování, jako by jimi někdo tahal za drátky.

Nonšalantní úplatnost policie: T. P. si v přihrádce na rukavice schovává plechovku od KitKatu, kde má drobné na úplatky za dopravní přestupky. Naprosto bezúplatné policii se (skoro) vyrovná jen policie totálně zkorumpovaná. Dáma jménem Tržní síla...

Na obležené město si Nairobi žije dost bezstarostně. Od té doby, co minulý rok přistál v Nyandarujském národním parku ten kontejner a otevřel tak druhou frontu, má podle mých předpokladů Nairobi zhruba tisíc dní, než postupující hradba vegetace město pohltně. Ale život tu jde dál v blažené lhostejnosti, která tuhle Evropanku uvádí v úžas - sama by na jejich místě pobíhala jako

kuře, ohlašujíc nastávající pád nebes. Nezájem nebo africký fatalismus? Téhle bělošce, *m'zungu*, to příliš připomíná metaforu smrti.

Každému městu jeho obsese: v Dublinu neexistující místo na parkování a v Nairobi samoobslužné budky na fotografie.

T. P. měl kancelář tři patra nad servisním depem Peugeotu na ulici Torna M'boye. V kanceláři zjevně našla azyl celá skupina asijských uprchlíků: matka na telefonu, dcera za psacím strojem, dcera č. 2 v recepci, otec účetní, syn č. 1 registratura, syn^{č.} 2 poslíček a konečně úctyhodná babička vařící čaj. Žasla jsem, že jsou celou dobu neuvěřitelně vytížení. Mám takové podezření, že se báli, aby je T. P. všechny nevyklopil na ulici M'boye. Nutno podotknouti, že T. P. svou kancelář opravdu spravuje se sebejistou blazeovaností malého a benevolentního diktátora.

Za svých tisíc šilinků měsíčně jsem měla k dispozici tzv. „křeslo kapitána Kirka“, stůl, telefon, kopírku a zčásti staříčkový jednoúčelový počítač na psaní. Občas jsem měla to privilegium nahlédnout do zvlášť ztemnělé místnosti, kde si trůnil fax jako nejvyšší božstvo. K tomu neomezený přísun čaje, sušenek a potěšení z páně Costellova vtipu, moudrosti a nevysychajícího proudu stížností na jeho přímého nadřízeného, jistého Jacobelliniho.

A zatímco jsem tam popíjela čaj, vedla nerozhodný boj s počítačem a celá odpoledne čekala, až mě operátor spojí s nějakým malým kolečkem ve velkém soukolí vědců a výzkumníků, první setkání lidstva s mimozemskou formou života se blížilo stejnoměrnou rychlostí sto metrů za den.

Někdy jsem měla ten pocit, že vůbec nejsnazší by bylo sedět na zadku a čekat, až se připlazí do M'boyovy ulice, po schodech nahoru, ke mně do kanceláře.

Tváří v tvář Čaze se musí sklonit i fantazie profesionála. Každý popis je předem marný, jen analogií můžu přiblížit dojmy z krajiny, kterou procházím. Snad by se daly přirovnat k období, které jsem s Langrishem prožila na pobřeží, kde jsem pracovala na knize - k tomu, jak jsme jen se šnorchem, potápěčskými brýlemi a ploutvemi společně zkoumali útes. Ukřižování povrchovým napětím kapaliny jsme nahlíželi dolů jako Olympané na exkurzi do Hádů. Bože, jak jsem se jenom spálila! Ta noc v bandě, vítr v palmách a rachtání došků; Lang-rishovy ruce krájící citrón na plátky a vtírajícími šťávu do kůže... Něžné, bolestné, halucinační milování, já na něm jezdím jako na koni - bylo to dunění a rachocení příboje o útes, burácení mé krve a kostí, nebo Lang-rishova píseň ve mně?

Vžijte se do chitinu nějakého členovce s dlouhýma nohama, který si vykračuje po korálovém útesu, a budete mít zhruba obrázek toho, co já *zažívám* v Čaze. Světlo tu má zvláštní, podmořské zabarvení - tedy to světlo, které k vám pronikne klenbou balónů, měchýřů, vějířů

a deštníků. Podmořské a duchovní panorama s barvami světla v zatopené katedrále. Opět analogie.

Začínám si říkat, jestli mi vydrží zásoby. Obstarala jsem si jich na dvacet dní - tak dlouho mi může dost dobře trvat, než se dostanu k níže položeným svahům hory. Bouřlivá Čaga narušuje moje vnímání času a vzdálenosti; nedokážu odhadnout, jak hluboko jsem pronikla ani jak rychle se mi to podařilo. Tehdy jsem si byla hrozně jistá a teď mě zase šokuje bláhovost, se kterou jsem předpokládala, že dokážu najít jednoho člověka ztraceného na pěti tisíci kilometrech čtverečních do slova a do písmene jiného světa. Pocit naprosté izolace od okolního světa na mě děsivě doléhá.

Díky bohu za mé věrné společníky na cestách! Conrad - průzkumník srdce temnoty, tak jako já; Eliot - karto graf pouští v lidských srdcích; Merton - poutník na cestě k mraku nevědění na úsvitu viry. Ti vědí, co to obnáší, odvážit se do neznámých krajín, do naprosté subjektivní temnoty divočiny ve vnitrozemí.

Nějaká spora útočí na můj výtisk Zárodků kontempla-ce a vinylový obal se osypává maličkými

červenými bradavicemi. Urputnost těch takřka neviditelných flíčků života je neuvěřitelná; přes veškeré mé úsilí zbavit se všech umělohmotných materiálů a produktů petrochemie pořád ještě dokázali přivést do sírově žlutého květu akrylová zakončení na mých náhradních tkanič-ách. Je ironické, že po letech nesmírně intenzivního bádání došli vědci pouze k jedinému závěru, totiž že čags-ká pseudovegetace (to je prosím jejich slovo, ne moje) je formou života založenou na bázi uhlíku, seskupenou kolem dlouhých řetězců polymerů (aspoň tak vypadají), na rozdíl od pozemského života, založeného na aminokyselinách a proteinech. Výraz „plastový prales“ se začal používat po celém světě i přes protesty vědců, kteří namítali, že ve skutečnosti tu nejde o žádné plasty, spis o dlouhý řetězec uhlovodíkového pseudopolymeru, jenž se sám dokáže replikovat. Jenže to už tak pěkně nezní.

V lidové obraznosti ožívá prales jako vyřazená ropná rafinerie. Skutečnost je ovšem něco jiného; silice, pižmo, aroma koření, kadidlo - všechny k zesílení povědomé, i když si je paměť nedokáže přesně zařadit... Sex. Cagačpípo sexu.

Ta průmyslovo-chemická analogie se může dost dobře blížit pravdě. Čaga fotosyntetizuje jen zčásti (a tahle část funguje na systému, který nemá s naší travič-kou zelenou nic moc společného a je taky daleko efek-tivnější). Zuzitkovává teplotní rozdíly, využívá katalytické chemické reakce, větrné energie, používá pozoruhodně výkonných tepelných čerpadel a elektřinu vyrábí za pomoci zařízení, která můžeme popsat jenom jako solární panely. Jisté části pralesa se podobně jako koraly, jimž jsou dost podobné, živí bakteriemi obsaženými ve vzduchu a některé zase doslova požírají horninu. Všechny jsou spolu propojeny v úžasně složitých symbiotických hierarchiích. Podle užaslých biologů, které jsem interviewovala kvůli své knize, by mohlo trvat celá desetiletí, než se podaří rozkrýt jeden jediný symbiotický systém. Nejnovější teorie, které se objeví v knize ve formě dodatku, dotahují analogii s továrnou na buněčnou úroveň - na ní se tyto organismy podobají spíš strojům než biologickým entitám.

Pokud se T. P.-ho zdrojům dá věřit (a byly snad někdy nespolehlivé?), luxusní apartmá v Hiltonech Sheratonech Intercontinentalech Ramadech PanAfricanech se hemží kybernetiky ze Silicon Valley, ráznými teutonskými mik-roinženýry a rozesmátými vývojáři čipů od Sony-Nihonu, kteří se všichni oddávají bratrovražednému boji, aby právě oni odvezli svému druhu Homo Polycorporatus kýžený šrůtek slaniny. Je mi líto, chlapci, ale „radostná zvěst“ z Čagy zní takto: spolupráce vítězí nad konkurencí levou zadní a blíží se k vašim apartmá placeným z cestovních účtů rychlostí sto metrů za den.

Dnes jsem viděla kočkodana: nervózní očička v mihotavém baldachýnu. Ze zad mu vyrůstala žebra opatřená létací blánou, takže vypadal jako nějaký pohrobek z dob dinosaurů. Nepřišlo mi to jako dobré znamení.

Noc strávím v troskách staré lovecké chaty, na kterou jsem nečekaně narazila: vzpomínka na dny černobíle pruhovaných minibusů od Volkswagenu, které se po stranáchježily objektivy nikonů. Jedna věc se musí uznat - Čaga vrátila téhle zemi klid a důstojnost. Z tohohle předhoří Kilimandžára dýchá stárí, to by se v Evropě stát nemohlo, a zaslouží si vzhledem ke svému věku nějaké ohledy. Zavěsila jsem hamaku na verandu chaty. Chtěla jsem psát, vařit, prát, něco dělat, ale přemohla mě melancholická letargie. Ztrácela jsem se v provázcích zeleného světla, připadalo mi, jako by k mé duši někdo promlouval. Prchavý okamžik, kdy jsem o sobě nevěděla, kdy vědomí bylo totálně pohrouženo v nevědomí, kdy i ten nejslabší záchvěv myšlenky rozkomíhal klidnou hladinu a odraz se zachvěl ve vlnkách. Čas pro mě přestal existovat. Slyšela jsem ho. Slyšela jsem ho, jeho hlas tam venku, hlas, který se sólově zvedal nad akordy písně pralesa. Slyším tě, Lan-grishe. Už jdu.

Za soumraku ta světlina, kde opuštěná chata stála, náhle ožila a rozezvučela se mnoha písněmi. Písně ště-betavé, přerývavé, v kánonu i v kontrapunktu k ostatním. Když se první z nich vynořil z houstnoucího šera, vyskočila jsem; nejdřív jich byla hrstka a pak přišlo jádro, procesí tvorů, kteří se jako slabě světélkující medúzy vlnili a proplouvali nočním vzduchem. Rozlili se kolem chaty jako řeka kolem skály, a i když jsem si šla lehnout, vyplouvali ze tmy, obeplouvali moji hamaku a zase

mizeli ve tmě.

Kdy a kde jsem se zamilovala do Petera Langrishe, to vám můžu říct úplně přesně: 17. března, 22.20, vedle

servírovacího stolku s pitím na zahradě irské ambasády. Dokonce vám můžu prozradit, co jsme pili: já - whisky John Jameson, on skotskou Glenlivet, která si jakýmsi nedopatřením našla cestu do jinak přísně vlasteneckého vozíku s chlastem Jeho Excellence.

Každoroční večírek pořádaný naším velvyslancem na den svatého Patrika je zlatým hřebem celé sezóny. Ať už z jižního nebo severního Irska (o noci svatého Patrika na tom nesejde), každý dobrovolný pracovník, vývojový inženýr, řádová sestra-učitelka, vesnická porodní bába i překladatel Bible budou lámat kopí, aby se dostali na mejdan Jeho Excellence. V čele každé fronty byl pokaždé T. P. Costello - bylo veřejným tajemstvím, že když Jeho Excellence chtěla vědět, co se děje v širém světě, bylo lepší navštívit ulici Torna JVTboye než se nechat najemno semlít úmorným mlýnem diplomatických zpráv.

Coby krajanka a kolegyně T. P. jsem měla pozvánku se zlatou ořízkou zaručenou. V přítomnosti řádových sester-učitelek, vesnických porodních bab, překladatelů Bible, velvyslanců atd. jsem se nechtěla zpít do horizontálního stavu, což se mi jinak stává, a tak jsem chtěla odmítnout - dokud mi T. P. nepošeptal, že by mé práci rozhodně neuškodilo, kdybych se tam ukázala. Koupila jsem si pro tu příležitost šaty, to nejlepší, co se dalo za mé skrovné prostředky z nairobských zásob pořídit.

Dva týdny jsem byla dennodenně vystavena T. P.-ho řidičskému neumětelství, ale pořád jsem si ještě nezvykla, že bere kruhové objezdy šedesátkou. Vyhýbal se zrovna červeným taxíkům a vysvětloval mi, že přišel k jistým informacím v tom smyslu, že jistí vysoce postavení činitelé spojení s jistým mezinárodním vědeckým společenstvím by se mohli vyskytnout na jisté velvyslancově ožiračce *ce soir*.

„Netušila jsem, že na tom projektu pracují nějakí Irové.“

„No, oni tam taky nepracují,“ řekl T. P. a vytroubil celé stádečko chodců. „Ale ze společenského, natož z politického hlediska je výhodné ukázat vědeckým kapacitám vlídnou tvář. Aspoň na jednu noc z nich budou čestní Irové.“

Přízraky a slavnostní osvětlení: shromáždění vypůjčených fraků a dámských takřka luxusních šatů bylo osvětleno svíčkami na sloupcích a promazáno přepečlivým posluhujícím personálem - tymolínové úsměvy a čerstvě vyžehlené manžety. T. P. mě od lahve J. J. a chřestících kostek ledu odklonil k daleko pozoruhodnějším orientačním bodům. Astenický Norman Bates v živé konverzaci s jeptiškou. „Nikolas van Rensberg, vedoucí projektu ve stanici Ol Tukai. Velký mnoho-obročník a - čistě mezi námi - tak trochu diletant.“ Lau-rel a Hardy se hádají ve světle svíček a žena s havraními vlasy a šaty, jež jí vysloužily moji nehynoucí nenávisť, seje (marně) snaží udobřit. „Conrad Laurens z Ol Tukai, jinak též Boubelatý Belgičan, a Hakko Lemmenjavi, Fekální Fin z Nyandary. Mistr popravčí a Mistr všeho ostatního. Tyhle dvě stanice se nemají právě v lásce. Nu, a ta neobyčejně pošetilá mladá osůbka mezi nimi je Annabelle Pasqualiová, jedna z hlavních botaniček v Ol Tukai. Kdysi jsem s ní prožil krátký, sladký a naprosto úžasný románěk.“ Chtěla jsem slyšet víc o tom krátkém, sladkém a naprosto úžasném románku, ale to už se T. P. přesunul k pomenší a typicky strohé Američance v šatech značky Nina Ricci a červených adidaskách („čestné slovo, tihle kolonisté nemají vůbec žádný vkus“), tokající s diplomaticky znuděným velvyslancem, jenž si pokradmu prohledával kapsy, jestli mu v nich někde nezbyla cigareta. „Dorothy Bazynová. Bezpečnostní důstojník projektu. Ty bezpečnostní zóny kolem obou Čag, to byl její nápad. Bůhvíproč jsem ji jednou na koktajlové párty v Hiltonu zkusil sbalit a ona se mě optala, jestli mi už někdo vrazil napichovátko na jed-nohubky do vocasu. Že může posloužit.“ Osamělý muž u vozíku s pitím, vlasy do copánku a oči jako Yeatsova báseň. „Á, podívejme se. Tak toho člověka bych vřele doporučil tvój ctěné pozornosti. Podle mého

soudu ti ze všech shromážděných právě z něj kynou největší dividendy. Peter Langrishe. Hlava xenobiotického oddělení, ať už je to cokoli, a Kelt jako my, i když spíš rodu Pictii než Hibernii. A jestli chceš tu svou knihu trochu přikořenit, tak by sis s ním taky měla promluvit. Má o Čaze víc divokých a fantastických teorií, než by bylo zdrávo. Mimozemšťané jsou jeho oblíbenou fixní ideou.“

„Ať už jsme představeni, Costello.“

T. P.-mu zmrzl úsměv na rtech.

„A do hajzlu. Jacobellini vtančil dovnitř obložený dvěma silikonovými implantáty po každý paži. A to jsem si myslel, že byl bezpečně uklizený dole v Daru. No, aspoň mám nějakou omluvu, abych se pořádně zdunil. Teď už asi budu muset jít a zhostit se svých společenských závazků. Chovej se tu slušně. Co budeš dělat?“

„Chovat se slušně.“

„Správně.“

Jak nechutně exoticky romantické - jednoho kouzelného večera potkáš cizince, atd. - v tom okamžiku se naše oči setkaly a vpily do sebe. Snažila jsem se srovnat svou oběžnou dráhu s jeho a s omluvami jsem se proplétala mezi řádrovými sestrami-učitelkami vesnickými porodními babami překladateli Bible.

Zaslechla jsem: „Snažila jsem se ho přimět, aby mluvil o té krvi, ale on nechtěl.“ (Pak, ještě vehementněji.) „On nechtěl!“

„A opravdu jsi nezapomněl na tu motorovou pilu?“

„No dokážeš si to představit, chodit se stejnou holkou celých *deset dnů*“

„A pak mně řekl o tom psychopatovi...“

„Jo, ale jakej čurák ten Proust vlastně byl?“

„Víš, někdy ráno vstanu a cítím se tak... protinožsky, rozumíš?“

Naše gravitační pole se protálo. Kroužili jsme kolem sebe jako zápasníci a snažili se do sebe verbálně zaklesnout.

„Hezký šaty,“

Ošila jsem se a spočítala každý centimetr obnažené kůže.

„Hezký... ehm, copánek.“

Řekl mi svoje jméno, a já zase jemu svoje - malá rukojmí byla vyměněna.

„Ale to vás vůbec nevystihuje,“ zamračil se.

„Co, moje jméno? Neblahý, leč nevyhnutelný důsledek toho, že jsem se narodila v katolické zemi.“

„Ne, vy si zasloužíte lepší. Měla byste být „něco... základního. Něco, co přichází v noci. Moon.“

Někdy prostě cítíte, jak se vám zorničky rozšiřují. Někdy si dokážete uvědomit každický sval svého těla. Někdy vám prsty neviděných duchů hladí páteř.

„Moon, měsíc, to se mi líbí. Tak tedy budu měsíc, aspoň tenhle večer. A pro sebe máte nějaké základní jméno?“

„Jen Langrishe.“

Den svatého Patrika, 22.20, vedle vozíčku s pitím na trávníku velvyslancovy rezidence; tam a tehdy to začalo. Stejně místo o dvě minuty později, kde to skoro skončilo: zalapání po dechu a výdech shromáždí všech se hostů, když protáhla a pomalá stužka fialového světla vepsala své méně tekel do nairobské oblohy. Pětadvacet osobních pagerů se unisono rozpípalo - úplně zbytečně, protože lidé ze stanice se už o překot hmulí do šatny a mobilními telefony volali taxíky, aby je odvezly na Wilsonovo letiště.

Ani se mi neomluvil.

Musela jsem zavézt T. P.-ho domů. Svůj velký monolog o nebezpečí dehydratace a přednostech kyseliny as-korbové se zvláštním ohledem na zmírnění následků nemírné intoxikace přerušil jen jednou, když mi vyvrhl natráveného Johna Jamesona přímo do živůtku.

Do své kanceláře v NTboyově ulici vstoupil v půl jedné a deset minut velmi obezřelým krokem. Usmířil si mě až pozváním na pozdní večer do indické restaurace v hotelu Norfolk. Nad jehněčím na kari mi pak řekl, že pozemní sledovací stanice v Longonotu zachytila nad Šalamouno-vými ostrovy biologický kontejner sestupující z oběžné dráhy. Dopadl někde v Západním Kamerunu a zkoumal ho teď předsunutý tým mezinárodních badatelů.

Měl tu drzost navrhnout, abych zatáhla polovinu účtu.

To pravé srdce nové Afriky má tvar přenosného dvojčete s cédéčkem, každý kanál o výkonu dvacet wattů. Bije v čtyřčtvrtečním rytmu z repráků Sony, podbarve-no megabassem od JVC, tepe rytmem elektrických kytar. Viděla jsem pastevece kmene Rendille, odpočívající jako Ježíš v Getsemanské zahradě, se sluchátky od walkmana na uších; viděla jsem pěstitele kávy z Nandij-ských hor, kteří se po poli procházeli s pořádným stere-omagnetákem přepásaným přes záda. Vůbec první zvuk, který v Keni uslyšíte, je celníkovovo rádio - a od tohoto okamžiku už všeobecný tanec před vašima očima nikdy neustane. Křiklavý, neurčitý chaos na vesnické autobusové zastávce. Hlasy a barvy a vůně ovocného trhu. Asijský krámek, kde kromobyčejně tlusté ženské povykují nad pestrobarevnými látkami, Samův supersk-voucí stánek na Kenyattově třídě. Hudba vyhrávající z boudy každého pouličního prodáváče kukuřice nebo kebabu, rožněného na dřevěném uhlí v poklici z kola volkswagenu.

To všechno mi tak přešlo do krve, že jsem si chvilu ani neuvědomovala, že slyším něco naprosto nepřiměřeného. Sunny-Adé a jeho Afričan Beats, třicet kilometrů hluboko v Caze, na úpatí Kilimandžára.

WaČagové jsou dost možná poslední hrdý národ v nové Africe. Invaze mimozemské fauny a flóry je oloupila o půdu po předcích na úpatí hory, obrala je dokonce i o jejich jméno a nechala jim jenom jejich umíněnost. Na první pohled to není ta nejlepší zbraň proti nastupující nové formě života, ale tam, kde oheň, motorové pily, Agent Orange, Agent Green a dokonce ani rekombinovaná DNA příval nezastavily, prostá umíněnost spolu s nekonečnou přizpůsobivostí slavily malé, leč nikoli zanedbatelné vítězství. Když bylo jasné, že Moši, Himo a chaotické seskupení menších vesniček na tanzanské straně hory padnou za oběť zelené přílivové vlně, proklouzlo ve všeobecné panice provázející evakuaci několik umíněných WaČagů pod ostnatým drátem uprchlických táborů a zmizelo z dvacátého století.

Ted' vím, jak se musel cítit doktor Livingstone...

Muži z osady mi přišli naproti, úctyhodní dědové i pětiletí klučino ve mávající magnetákem, který jsem zaslechla i přes hluk pralesa.

(Nedali jinak, tak jsem tomu musela říkat: prales. *Oni* byli Čagové a zajídalo se jim, že si prales pirátsky přivlastnil jejich jméno.)

A možná ani ne tak doktor Livingstone jako Dorotka v zemi Mlaskalů. Byla tu i žlutými cihlami dlážděná cesta (no, spíš to byly žluté šestiúhelníky z tvrdé umělé

hmoty), která se v komicky přesné spirále odvíjela přímo do středu vesnice.

Obyvatelům stromů říkáme arboreálové, ale jak budeme říkat obyvatelům květin? Floneálové? To slovo příliš připomíná mrtvého toreadora, ale jinak sedí; WaČagové opravdu žili v květinách. Podělili mi mladého absolventa univerzity v Dar es Salaamu, člověka s vybranými způsoby, aby mne vzal na okružní cestu po zázracích, o které se jeho lidé v pralese postarali. Za denního světla vypadaly květinové domy jako široké slunečníky se zipem sepnutými duhovými korunními plátky na ústředním stonku. V jejich stínu skotačily malé děti a posedávaly macaté ženy, které za touhle nřzungu otáčely jenom své oči. Když jsem kolem těch květin procházela za soumraku, viděla jsem, jak se z těch korunních plátků skládají bubliny světla a tepla, do nichž noc nemůže. Byla jsem dovedena ke kroužku žen, které na bobku tkaly na malých stavech nylonovou přízi a k tomu se ještě stihly dívat na deset let starý americký superseriál (vysílaný péčí společnosti Voice of Kenya Broadcasting) na přenosné barevce Sony (pokryté strupy a vředy, ale přece jenom funkční), zapojené do kmene stromu.

„Korunní plátky vyrábějí elektřinu přímo ze slunečních paprsků,“ vykládal mi můj průvodce. Vystudoval teprve nedávno, ale rozčarování z akademického života bylo tak velké, že se sebral i se svým diplomem z evropských studií a usídlil se doma, ve stínu Bílé hory -jenže pak přistál biologický kontejner. „Ve kmeni se ukládá elektřina, kterou využíváme přes noc.“ Kolem vrcholku stromu se kupily bioluminiscenční koule velikosti plynových balónků. „Nějak už vědí, že když se setmí, je čas naskočit. Podívejte!“ Otočil výrůstkem ze kmene ve tvaru kohoutku a zevnitř vychrstla voda. „Máme i teplou - solární topení. Pojd'te!“ Ta přátelská neodbytnost Afričanů. Provedl mě kolem místního vodovodního systému: ty ohromné průhledné tykve sloužily jako hlavní vodojem, ty obscénní peristaltické organické pumpy zachovávaly tlak, nakupené vějíře pohlcovaly sluneční záření a ohřívaly vodu, a konečně umělohmotné trubky a hadice rozváděly vodu do každé domácnosti. Odbočili jsme k rostlině zpracovávající bioplyn a skončili jsme v sadech, které neobyčejně rychle vyrostly kolem osady a z jejichž plodů teď sestával celý vesnický jídelníček.

Byla jsem jedinou ženou, která se zúčastnila večere na mou počest. Seděla jsem s ostatními muži kolem ústřední spirály a ženy nám servírovaly plody Čagy. Coby čestný muž jsem si musela rozmyslet, jestli se nemám podvolit místní módě a úplně se na večeri vysvléknout. Nakonec šla cudnost k čertu a já přišla v cyklistických šortkách a stříbrných náušnicích.

Pn jídle se na mě prostřednictvím tlumočnicka obrátil náčelník Webuye. „My jsme prales nevyhledali. On přišel k nám. V začátcích jsme to neměli lehké - dokud nevyrostly sady, neměli jsme co jíst, mnoho nás onemocnělo a umřelo. Ale země byla naše a země nás znala a pňšla nám na pomoc. Z těl mrtvých vyrostly stromy, které nás živí, z jejich vody pňšla naše voda, z jejich kostí vyrostl náš chléb a z jejich kůži domy, které nám poskytují příbytek. Prales si od nás vzal, ale teď to musí všechno vynahradit.“

Užitečné rady na cestu od náčelníka Webueye: Kdekoli uvidíš oranžovou barvu, najdeš taky vodu. Cokoli červeného bude vždycky jedlé. Před spaním jdi na velkou a trus zahrabej, ráno budeš mít snídani. Stačí, když na zem spadne kapka krve, a vyroste ovoce.

Za mnou začala pohasínat bludičkovitá světla květinových domů a ozvalo se příjemné brnkání kytar. Afričané se hudby nikdy nevzdají. WaČagy neposedla adolescentní touha najít svou identitu (touha, která je skvrnou na štítě afrického myšlení) - oni svou identitu našli přímo v srdci cizoty. Když jsem tak s nimi jedla a hovořila, už jsem se necítila v pralese jako cizinec.

Té noci se mi na lůžku ze spřadeného kapoku zdálo, že jsem zaslechla, jak někdo volá moje jméno, tiše, něžně... Moon... Jednou, dvakrát, třikrát.

„Langrishe?“ Rozepla jsem složené solární plátky. Byl úplněk, můj astrální jmenovec visel vysoko na obloze a halil spící vesnici do neskutečného stříbrného závoje. „Langrishe...“

-Moon-

Čaga byla neproniknutelná jako smrt. Vystrašená a frustrovaná jsem se vrátila na lůžko. Spánek sužovaný nočními můrami. Když jsem se znovu vzbudila, plátky mého domu se už natahovaly ke slunci.

Ještě než jsem zaslechla kvílivou, naříkavou píseň žen, cítila jsem, jak je vzduch zkřehlý strachem a tajnostmi. Shromáždily se v domku za spirálou, kolem ženy, která tam ležela nehybná jako obsidiánový balvan, pohupovaly se do rytmu, kývaly hlavami a skučely pohřební píseň. Jedna po druhé se pak zvedaly a šly utěšovat zoufalou mladou ženu ve středu kruhu. Smutek je zaměstnával natolik, že mě neslyšely přijít; zastavil mě až Tibuweye, můj průvodce.

„Prosím. To není pro vás. Constanci, té mladé ženě, se v noci narodilo dítě, ale mrtvé. Mějte pro ni prosím pochopení.“

„Chápu a je mi to líto. Řekněte jí prosím, že mi je to líto.“

Pohlédla jsem na kruh žen, na matku otřásající se tichými vzlyky strašného hoře, a jak se ženy za zpěvu té truchlivé písně houpaly a kolébaly, zahlédla jsem i dítě u jejích nohou.

To dítě...

Jedna žena zahlédla můj upřený pohled a přehodila přes něj příkrývku.

To dítě nemělo ruce ani nohy. Na jejich místě rašily zelené zkroucené úponky.

Před odchodem jsem dostala dva dárky. Nevím, kterého si cením víc, jestli těch skleněných válců, které se po zatřesení rozsvítí, nebo té cesty, jež kopíruje

stezku bílého muže, šíleného m'zungu, cesty nahoru. Celé ráno jsem šplhala zahradami WaČagů, po stráních, kde se rozléhá hrdé, zvířecí halekání sběračů. Zastavila jsem se a utrhla ze stromu jeho plod; je to rudé ovoce, chutná po pižmu a sexu, chutná po Čaze. Cítilo jablko v Ráji výčitky svědomí?

Jeden z Murphyho zákonů (které tak často vidáme přilípnuté na zadních sklech fordů) by se dal formulovat takto: když se vám vyplní ten nejtajnější sen, nechcete tomu věřit. Když jsem zvedla telefon a skrz to praskání a šumění zaslechla doktora Petra Langrishe ze xenobiotického oddělení výzkumné stanice Ol Tukai, jak mě osobně zve, abych zaletěla do Amboseli a strávila v centru víkend, vzmohla jsem se jen na pár zamumlaných přitakání a otupěle jsem zavěsila. T. P. poznamenal, že vypadám jako oběť hodně drsného přepadení. Za čtyři hodiny jsem už stála na parkovací ploše Wilsonova letiště, kufry sbalené („nic umělohmotného, má drahá, a to včetně walkmana, filmu a kartáčku na zuby“), a měla jsem co dělat, aby mi větrný vír od vrtule ol tukajského Twin Ottera neodlehčil od klobouku.

Můj první pohled na Čagu: pouhý letmý záblesk, když se letadlo naklánělo k přistání na ambo-selijské ranveji. Pohled napůl halucinační, napůl apokalyptický, duhový světelný kotouč, který se rozpadal do proudů a vírů, pointilistické moře barev, připomínající zkoušku na nový druh barvosleposti. Pak se letadlo znovu naklonilo a už jsme byli na zemi a za námi se po dně vyschlého jezera zvedal sloup prachu.

Čekal na mě. Bože, že ale vypadal skvěle. Ani jsem nevnímala, jak mi keňští vojáci na přenosném terminálu třikrát ověřují propustku. Do Ol Tukai to bylo patnáct kilometrů po polních cestách, jejichž povrch připomínal vlnitý plech. Patnáct kilometrů - minimální bezpečná vzdálenost od hranice Čagy: první přelety s turisty obtíženými fotoaparáty dopadly velmi neslavně, když piloti ke svému zděšení zjistili, že benzín se jim mění na bláto a každý kousíček umělé hmoty prudce rozkvétá. Langrishe mi servíroval takové střípky informací, já se culila jako teenager a jako o život (o smrt?) se přidržovala sedadla, když daihatsu s náhonem na všechna čtyři kola vybíralo všechny ty zatáčky ve vyježděných kolejkách. Ol Tukai se právě stěhovalo do beden od čaje a krabic; civilisté i vojáci měli plné ruce seznamů a drátů na převazování žoků.

„Přípravy k odjezdu,“ pokývl Langrishe za budovy. „Tři kilometry, to už není žádná vzdálenost.“ Za první čtyři hodiny v Ol Tukai mi propustku zkontrolovali celkem osmkrát. „Stydí se za to,“ poznamenal Langrishe. „To samé platí o Tanzáncích. Svěho druhu národní ostuda. Konečně se pořádně pustili do skvělého a velkolepého budování národního státu - a ono se jim stane tohle. Je to jako rakovina na těle státu, kterou by chtěli před zbytkem světa zatajit. Chcete se ještě před večerí zajít podívat? Tedy až budete hotová s těmi vašimi interviews, nebo co to vlastně děláte.“ Poznámka do knihy: Čaze nikdo v Ol Tukai neřekl jejím jménem, za hranicí tábora číhalo jen polymorfní „to“.

Nevěděla jsem, že na vlastní oči uvidím, jak Čaga postupuje. Sto metrů za den, to je čtyři metry a něco za hodinu, tedy devětašedesát milimetrů za minutu. Ani ne milimetr a čtvrt za sekundu. Z pohledu botanika je to skoro rychlost světla. Linie postupu byla daleko subtilnější, než jsem si představovala; ani ne tak demarkační čára jako postupně se zvedající a pohybující stěna - od zakrslých trnitých keříků a trav, houstnoucích formací polygonálních hub a pseudolišejníků po nižší měchýřovité a dýňovité rostliny, k trubkovitým porostům a malým stromům připomínajícím větrné mlýny a rostlinám rozprašujícím vodu, které co chvíli práskly úponkem jako bičem a vyvrhovaly oblaka létajících bublin, až k mohutným sloupům a vějířům a pavučinám pseudokorálů a hub - tam už plně vyvinutá Čaga zcela pohltila původní vegetaci. Langrishe z ruksaku vytáhl kníkávého umělohmotného slona.

„Mám ho od dětí Carly Blyové,“ vysvětloval. „Dovolili mi to.“ Postavil hračku do cesty postupujícího pralesa. Následovala jsem Langrishova příkladu a dřepla jsem si na paty, abych lépe viděla. Usměvavému zelenému slonu naskákaly žluté skvrny, které se bleskově rozšířily po celém jeho povrchu. Za patnáct sekund se z hračky kroutilo tolik úponků, že vypadala jako sasanka mořská. Sledovala jsem, jak se zelený slon hrouť a rozpouští do kaluže olejnatého kalu, jenž se sice postupně vsakoval do půdy, ale přesto se na něm šílenou rychlostí množily sírově žluté krystaly.

„Předpokládáme, že ty biologické kontejnery jsou mimozemského původu, protože z přehršle nemožných hypotéz je tahle nejméně nepravděpodobná - totiž že Země je určena pro kolonizaci mimozemšťany. Pravda, pro tuto teorii nemáme důkazy, které by byly věrohodnější než důkazy ve prospěch těch nemožných hypotéz. Kontejnery se na obrazovkách přístrojů zaměřených do hlubokého vesmíru objeví odnikud, párkrát obletí oběžnou dráhu a pak přistoupí k atmosférou bržděnému přistání. Celých pět let už zkoumáme skupinu relativně blízkých galaktických soustav a pořád ještě nemáme nejmenší tušení, odkud přicházejí. Přicházejí ovšem pořád - tamten přistál minulý měsíc v Kamerunu a před šesti měsíci zahučel jeden doprostřed Atlantiku - ponorky nám hlásí, že se podél Atlantického hřbetu něco děje, jenže neví přesně co. Vůbec první, o němž víme, dopadl tady, další přistál v Bismarckově souostroví, třetí ve starém Aberdarském národním parku na severu, další zlikvidoval přehradu v amazonské pánvi, pátý dosedl v ekvádorských Andách a tři další skončily na dně oceánu, ale všechny dopadly ve vzdálenosti tři sta kilometrů od rovníku. Šla byste se projít?“

Ukázal k postupující Čaze. Otrásla jsem se. Z místa, které dřív zaujímal rozesmátý slon, se šířila okrová polymerová bublina.

¹¹A co na večeri?“

Ta se podávala pod baldachýnem africké noci: měsíc, víno, svíčky. Pochutnávali jsme si na jídle a místo zákusku jeden druhého krmili vybranými sousty z našich biografií - kde, kdy a s kým jsme trávili svůj život. Ten slovní šerm jsem si vychutnala do poslední minuty a v životě jsem neříkala „dobrou noc“ s větším sebezapřením.

A ráno už jsme letěli.

Při pohledu na tenoučká blanitá křídla, na vzpěry, které se jen jen zlomit, a při pomyšlení, že bude vydána obloze a gravitaci napospas, Moon skoro zpanikařila. Langrishe ji ubezpečil, že jsou vybaveni rafinovanými systémy, s nimiž je takřka nemožné havarovat nebo jen ztratit rychlost a které grakticky létají samy. Pokud tedy opravdu chce poznat Cagu, takhle se jí může přiblížit nejvíc, a protože toho rána chtěla Moon udělat dojem nebo zemřít, řekla k čertu s tím, jasně, proč ne. Zatímco vyplňoval s ostrahou letový plán, připnula jsem si helmu, zastrčila nohy do řídicích třmenů, solární křídlo nasměrovalo proud do motoru a pak už jsem jen cítila, jak jsme se najednou odlepili od té zvrásněné kůže Afriky. Byla jsem ve vzduchu, letěla jsem, zážitek to byl příšerný i osvobozující. Naklonili jsme se, naše křídla zaplála ve slunečních paprscích barvami duhy, zakroužili jsme a mně se chtělo smát i křičet. Před námi se rozkládala Bílá hora a vysvlékala se ze závoje mlhy. Věčný sníh ve výšinách, čistý a posvátný; pod námi: ptáci a věci, které už nebyly tak docela ptáky, utíkaly před stínem, který naše křídla vrhala na klenbu čagské džungle. Langrishe zamával, ukázal - těsně nad korunami stromů se vznášela flotila stříbrných balónů. Pokynul mi, oba jsme stočili svoje vážčí stroje a dali se do pronásledování - v každém balónu se vezla taková velká stříbrná chobotnice - a znovu jsme se zatočili. Čaga, obloha, Kilimandžáro, to se mi smíchalo do jednoho bláznivého obrazu a já byla ztracená. Unesená. Nevím, jak dlouho jsem letěla, kam jsem letěla, jak jsem letěla; chvilkami mi připadalo, že jsem splynula se svými křídly, že jsem Ikaros, jenž se vznáší na nádherných, bláznivých křídlech. Prales, hora, bílá náhorní planina odrážejí, lámou, mámí a hypnotizují v záři slunce... Mystické? Transcendentní? Nedokážu popsat, co jsem zažila, snad jen opakovat Mertonovo vyličení Boha jako prostoru beze světla, kde se já rozpíjí do mraku nevědění, o němž člověk z nezbytí nemůže mluvit.

Po návratu na zem jsme nemluvili, nemohli jsme mluvit, to sexuální, duchovní pnutí mezi námi bylo tak silné, že se ani nedalo přeložit do slov. V jeho kanceláři jsme se na sebe vrhli jako supi, strhali jeden ze druhého oblečení a ve vytržení se nadlouho pohroužili jeden do druhého, naše polibky tak zoufalé a naivní jako pradávné hliněné destičky s klínovým písmem. Zoufalé, strašně zoufalé milování ve stínu Kilimandžára... Bože, Langrishe, já tě chci!

Už několik hodin jsem nenarazila na žádnou dětskou kostru. Ta poslední byla stejně jako ostatní vklíněná do pukliny ve vějířovém korálu; stejně jako ostatní byla příšerně zdeformovaná. Moje bolest byla už tak stará a obroušená, že jsem se mohla kostmi probírat se stejným odstupem, s jakým bych zkoumala mrtvého ptáka. Miniaturní lebka bez očí roztažená do širokého kostního hřebínku, čelisti srostlé k sobě, spojené bezvadným švem ze skloviny, prsty dlouhé a jemné jako prsty netopýra - praskaly při sebeopatrnějším doteku - prsty, které byly zakončené okrouhlými kloubními jamkami. Stejně jako ty další na wačagských stezkách bylo i toto dítě ponecháno svému osudu naprosto záměrně. Rituální vražda novorozence. Temná stránka ráje - že by cena kompromisu WaČagů s Čagou?

Ve výškách je už chladněji. Musela jsem svou etnickou módu doplnit milovanou koženou bundou, a tak teď určitě vypadám jako kultovní postava z hrdinské fantasy. Klaustrofobie mě v pralese neopouští, takže se nedokážu zorientovat - občas se přistihnu, jak hledám skulinu ve zdi, díky níž bych mohla znovu navázat kontakt s povrchem Afriky. Už musím být blízko srdci pralesa; z hustoty a různorodosti ekosystémů se mi točí hlava. Tenhle zápis píšu ve stínu lesního porostu, který nelze

popsat jinak než jako křížence obrovitých muchomůrek s ropnou rafinérií - samé záklopky a trubky. Při dnešním stoupání jsem narazila na celé houští svinutých rohů hojnosti, na rozšklíbené rostlinné vagíny, které byly tak široké, že by mě dokázaly celou spolknout, na jasně oranžové, miniaturní horské hřbety, které vypadají, jako by prošly červím zaživačím traktem; jsou třikrát vyšší než já a jejich vějířovité výrůstky se kolébají ve větru. Malá kolonie přičapklých válcovitých pilířů, opuštěných příbytků, z jejichž dutých hlavic prosakuje spermatu podobný šlem. Organismy stejně průhledné a fantastické jako světélkující mořští mřížovci, jen tisíckrát větší... Co by za to vědci z Ol Tukai dali, kdybych si jen s sebou vzala přenosnou videokameru.

Stále větší různorodosti říše rostlinné odpovídají i nové, nevídané formy života živočišného. Tvorové podobní létajícím rejnokům manta se shlukují kolem pulsujících fialových vnitřností. Když jsem poprvé viděla, jak ke mně plachtí, vrhla jsem se do úkrytu - to se ve mně ozvaly dva milióny let staré instinkty. Ovšem když přeletěli nade mnou, přesvědčila jsem se, že nemají ústa. Jak se živí? Příliš mnoho tajemství a já nemám čas - jak jsem řekla, tohle není expedice, ale pout'. Tak srdce temnoty, Conrade? Neznáš ho ani z poloviny. Phan Kuje, on umšel.

Opovaž se, Langrishe. Slyšíš mě?

Najdou se i jiní, kteří se jako WaČagové přizpůsobili téhle nové zemi. Čím víc stoupám k mrakům, tím je jejich přítomnost evidentnější: obrostlí ptáci, kteří se snaží vzlétnout, ale houbovitě výrůstky na hlavách a nohách je táhnou zpět k zemi. Jiným zase na ramenou vyrostlo něco jako chorobné orgány. Ten kočkodan s dorsálním parazitickým hřbetem tu rozhodně není žádná zrůda. Některé opice mají k rukám a nohám ještě chobotnicovitá chapadla, některé jsou ověnceny parůž-ky ze zeleného korálu se stovkami miniaturních perleťových očíček. Další obaluje zelená plíseň, která jim podle mě musí umožňovat fotosyntézu, protože jejich čelisti

jsou už jen zvlněnými spirálami srostlých kostí. Viděla jsem některá mláďata přidržující se svých matek, jež byla znetvořena stejně jako pohozené děti WaČagů. A přece tyto deformace nebyly žádnému zvířeti na obtíž, a přece se všechna zvířata těšila dobrému zdraví. Zatáhla je takto Čaga do svého symbiotického života? Přepisují se takhle zákony džungle?

S mimozemskou faunou a flórou se nesmířily jen opice a ptáci. V nižším bylinném patře to zapraskalo, noha vysokého, křehkého deštníkového stromu se skácela k zemi a na mýtinu vešel slon. Zvedl chobot, aby zavětril začichal zkontroloval vzduch. Z krku mu vyrůstal krvavý, žílami protkaný kus masa, který se kolem klů protahoval ve dvě chápavá chapadla, jejichž zakončení úděsně připomínala lidskou ruku. Zůstala jsem schovaná v hájku průhledných sudovitých stromů. Slon vycítil přítomnost svého pradávného nepřitele, obrátil se a zmizel v buši. Další pakt s Čagou.

Když jsem té noci ve všudypřítomném houkání a tryl-kování zaslechla pohybující se zvíře, začala jsem se obávat další návštěvy vysokého třínohého tvora, jenž předminulé noci zkoumal můj tábor a přejížděl ten můj majeteček dlouhými vějířovitými bičíky. Z hloubi duše si náležitě ošklivím všechny brouky chřestící chitínem. Zatajila jsem dech.

„Pochválen buď Ježíš Kristus...“ Málem jsem zaječela. „Pokoj tobě, sestro, jsemť jen pokorným služebníkem Hospodina. Pastor Hezekiáš, duchovní ztracených a světlo nalezených. Rci, sestro, miluješ Pána našeho?“

Vešel do kruhu osvětleného mými biosvětly.

Hezekiáš byl rozdvojený člověk - pravá strana byla z masa a kostí, ale levá zahradou bílých květin, jejichž okvěti ve tvaru trumpet se otvírala a zavírala, a z nichž vystřelovaly rozdvojené jazýčky, zkoumaly vzduch; jeho levé oko shlíželo na svět z půlkruhové klenby květů a kořenů, jeho levá ruka byla napučená palice, jejíž zelené maso pevně obrostlo rozpadající se černou bibli. Byl jsi až moc zvláštní, než abys mě děsil, Hezekiáši. Mně jsi připadal skoro... krásný.

Na sobě měl něco, co do značné míry připomínalo anglikánské roucho. Jeho jazyk byl kouzelný, prodchnutý zpěvnými kadencemi bible krále Jakuba, s níž žil a dýchal už několik desetiletí. Nebylo na něm nic hrozivého ani temného, spis z něj vyzařovala skličující svatost, která mě přiměla, abych světelnými válci opsala ve vzduchu kruh a tím ho pozvala dovnitř.

Obestřel Čagu složitým a svým způsobem uspokojujícím teologickým systémem, v němž ho Bůh obsadil do role Jana Křtitele posledních dnů - hlas volající na poušti: připravte cestu pro Mesiáše! S nábožným zanícením vykládal svoje vyznání víry - že v podobě Čagy přichází milénium, království nebeské na zemi. „Není-liť psáno, sestro, že z nebes padne hvězda, toho jména Pelyněk, a že třetina všech polností jí za obět' padne a třetina smrtelníkův jakožto i zvířectva zahubena bude? Neníť psáno, že Nový Jeruzalém z nebe sestoupí?“ Sám Satan zaslepil jeho bratry kazatele, a tak k této pravdě nejen nikdy nedošli, ale odvrhli ji jako bezbožnou lež. Jen on sám prozřel, pročť poslušně vykráčel z kruhu posměváčků a nevěřících Tomášů, opustil svou faru poblíž Kapsabetu a pěšky zdolal pětisetkilometrovou cestu k Boží hoře. Ve městech po cestě šířil nové zjevení, svolával sirotky babylónské na stráně hory Sión a kázal příchod druhého Adama a Evy. „Ráj!“ zvolal mocným hlasem a rozmáchlým gestem své biblické ruky do něj zahrnul i zpívající prales. „Nový ráj! Země vykoupená, učiněná k obrazu Božímu. Což jsme v létech minulých jen přes sklo sotva zahlédli, uvidíme teď v jasné nebeské a bez zkreslení.“ Při své pouti opisoval Bohem ustanovenou spirálu kolem hory, kde každá smyčka odpovídala vyššímu stupni Boží milosti a osvětlení - až dosáhne vrcholu a vrcholu proměny, jeho vlastní osobní proměna bude u konce, dojde věčného blaženství, k podobě Krista, svého mistra. Bylo znamením Boží milosti, že jeho proměna už pokročila do půli. Dotkl se svého květinového roucha a oči mu zaplály svatým nadšením. Závíděla jsem mu tohle vybroušené šílenství. A jsou WaCagové tvými učedníky, zeptala jsem se. „Ti zvrhli odpadlíci!“ rozhořčil se. „Nepřijali slovo Boží i setřásl jsem jejich prach ze svých sandálů. Aj, Bůh vyplivl je z úst svých, neuvidí oni Jeho slávu.“ A neviděl v pralese bělocha, nřzundu, ptala jsem se dál. „Ba, mnoho měsíců uplynulo, co tudy nřzundu z výzkumné stanice prošel.“ Když jsem se zeptala, kam měl tenhle nřzundu namířeno, ukázal prstem do mlhy. Před spánkem se za nás pomodlil a ráno se vytratil, vydal se na další cestu k věčnému blaženství. Nemohla jsem se zbavit pocitu, že mě celý den na pochodu tajně sledoval - ovšem zpola tušená postava mohla dost dobře být jen preludem vyplývajícím ze zkreslující perspektivy pralesa. Během dnešního výstupu jsem několikrát zastavila, zavolala jeho jméno, čekala na něj, ale Čaga tvrdošíjně mlčela.

T. P. to věděl, paní Kivebulajová to věděla. Phylis z irské ambasády, co mi nechávala den stará čísla cork-ského Examineru, to taky věděla. Věděla to celá kancelář, od ctihodné paní, která vařila čaj, po nejmladšího poslíčka.

Moon se zamilovala.

Romantickou lásku vymysleli Keltové.

Langrishe mi dokonce nechával psaníčka připíchnutá na Trnitý keř v kavárně hotelu New Stanley, což ve vší vážnosti neudělal nikdo od té doby, co tu po barech a sportovních klubech obcházel Hemingwayův stín; schůzky na snídani se šampaňským a výhledem na Rift Valley, noční vyjížďky vlakem k Viktoriině jezeru (stroj času z týku a bronz, nastavený na padesát let do minulosti), výpravy do kopců N'gongu, s fotoaparáty na safari k jezeru Turkana, výlet na mikrolytech k masajské Maře, k jejich ztělesnění zla. Neuvěřitelně romantické. Příšerně drahé. Moon si z toho vychutnala každou vteřinu. T. P.-mu to připadalo zábavné a politováníhodné zároveň.

Najednou se těch pět set stránek poznámek, sto dvacet hodin nahraných rozhovorů a dvanáct krabic dalších dokumentů, kterým jsem se vyhýbala jako neodbytnému věřiteli, pod mými prsty skoro samovolně vznítilo. T. P. jen v němém úžasu z křesla kapitána Kirka zíral, jak se po mně duch Čagy natáhl a úplně mě posedl. Aby mě zachránil přede mnou a aby zachránil svoje odpolední

hodiny zasněného rozjímání, luštění křížovek a pozorování ulice, vykázal mě nakonec z kanceláře

do horkého klimatu na pobřeží, kde si budu moct pronásledovat svou démonickou múzu po libosti. Pronajal si bandu, kterou od Mombasy dělilo jen půl hodiny jízdy na jih, a poslal mě nočním vlakem se stohem papírů A4 a přenosným remingtonem, který si ten honosný název snad ani nezasloužil.

Absolutní ticho a samota. Ten remington jsem prakticky zatloukla do země; když se prodavači mušlí dávno po setmění vraceli domů, překvapovalo je, jak na verandě za svitu petrolejky pořád d'ábelsky buším do psacího stroje. Ve dvě ráno jsem se vždycky převalila přes moskytiéry do postele a spala až do úsvitu, kdy jsem si před snídání v hotelu na pláži šla zaběhat nebo zaplavat. Pak jsem se ponořila do psaní knihy a nevynořila jsem se dřív, než byl čas k večeři. V pátek jsem už bývala vyčerpaná, ale spokojená, a už jsem nedočkavě vyhlížela, až mezi palmami prokličkuje ol tukajské daihatsu, předzvěst dvou dnů, kdy se s Langrishem bude opalovat, koupat a milovat.

Všichni s sebou nosíme krabici s fotkami našich lásek. Promíchat, zamíchat a znovu rozdat.

Dvě postavy běží po čáře příboje, běží jen z radosti, že můžou vybičovat svá těla až k hranici jejich možností; slunce vycházející zpod černých kumulonimbů z Indie, věštících bouřku, a svět zatím čeká, krčí se v indigu, čeká na znovuzrození. Milují se ve sprše, lížou si navzájem slaná pot z kůže.

Ebenová postel, kterou přivezla arabská plachetnice z Mogadiša pro potěšení mombaského sultána. Ani po staletích ze dřeva nevyčichla jeho vůně.

Nečekaný, prudký déšť buší do palmových došků.

Měsíc se tyčí nad horizontem moře, nad koncem světa. Volání měsíční stezky: do moře! do moře! Muž a žena se prudce vynoří z moře jako právě stvořené bytosti, jako kapky ohně z božích prstů, a pak se zase zmizí pod hladinou - obejmě je amnion a obejmou se i ti dva.

Zátiší: ona, zcela zaujatá svou knihou, můry měkce narážejí do kulovitého stínidla petrolejky a on se z proutěného křesla dívá. Jen se dívá.

Všechno bylo přede hrou k sexu. Respighiho symfonické básně linoucí se mezi stromy i to, jak jsme se po stehna brouzdali oceánem teplým jako krev. Ruce, které mi do kůže láskyplně vtírají olej na opalování...

A potom v arabské posteli prozkoumával neznámé krajiny srdce, bílou, vysoko položenou náhorní plošinu za mraky.

„Kdo jsou? Nemine den, abych si tuhle otázku nepoložil aspoň desetkrát: *kdo jsou?* Kamery satelitů pronikly mraky a ukázaly nám všechny ty úžasné věci, které tam nahoře rostou - formy a systémy daleko složitější než ty, na které jsme doposud narazili - celé oblasti pralesa, které vypadají jako živá města. Proč? Pro koho? Kdy? Už jsou nastěhovaní ve svých ožvlých městech, viděli jsme je a nerozpoznali je?

Možná ale, že čas pro ně ještě nenažral: všechno je připraveno, kulisy přichystány, ale hlavní herci ještě nepřišli. Jak dokázali stěsnat celý svět do prostoru, který není větší než tahle místnost? Ukážou se nám? Narazí na ně jedna z našich průzkumných expedic do okrajových oblastí Čagy, jak tam na nás čekají? Přijdou brzy, nebo počkají, až budou mít naši Zemi pevně v rukou? Vyčkávají, aby s námi mohli jednat jako rovný s rovným, nebo nás od toho okamžiku dělí celá staletí, až bude Zem vypadat *k jejich* obrazu? Kdo jsou? Tahle otázka mě trápí ze všeho nejvíc, každý den, každou minutu, tahle otázka vrhá stín na všechno ostatní - kdo jsou? Moon... Moon?“

Ani by si nevšiml, že jsem se od něj obrátila a že jsem se celou dobu dívala na stopy, které po sobě zanechali brouci na stěně.

Odcházel ještě před úsvitem. Nedokázala jsem ho zadržet - pouto k hoře bylo ještě pevnější než ke mně. Věděla jsem, že mě dříve či později kvůli té druhé lásce opustí. Skoro už jsem mu navrhla, ať jde, než abych musela snášet tu bolest, až on opustí mě. Dává to nějaký smysl, milovat někoho tak moc, že se ho vzdáte, abyste ho neztratili? Jenže když jeho daihatsu prosvištělo palmami, pokaždé jsem se na něj vrhla a odvěkla ho do té arabské postele.

Cítila jsem to ve větru, toho dne, kdy na mou verandu dosupěl sluha z půl kilometru vzdáleného hotelu a řekl mi, že mě tam čeká telefonát ve velmi naléhavé záležitosti. Šla jsem za ním, omámená, otupělá, ale vyrovnaná. Když mi Dorothy Bazynová s politováním oznámila, že se Petr Langrishe nevrátil na Oloiptipskou výzkumnou stanici z mikrolytového průzkumu severozápadního sektoru Čagy, obrovsky se mi ulevilo, ačkoli jsem měla výčitky svědomí. Takhle jsem se necítila od té doby, co moje matka konečně podlehl rakovině, která ji pomalu zabíjela celých šest let. Skoro jsem se zasmála, ale v tom už mi zabránila ruka, která mi sevřela srdce jako ocelová pěst. Ten strnulý klid mi vydržel celou cestu vlakem domů, dokud jsem nezahlédla T. P.-ho, jak na mě na nairobském nádraží čeká mezi nosiči a taxikáři. Všechny zábrany najednou padly a já se sesypala jako domeček z karet, moje vnitřní prázdnota se rozpustila v prázdnotě vnější. Celou hodinu jsem mu brečela do jeho obleku z čistého hedvábí.

Propadla jsem hluboké, temné depresi. Týdny a měsíce ubíhaly, aniž bych si toho všimla. Kniha ležela ze tří čtvrtin hotová na mém psacím stole v ulici Torna M'-boye 224b. T. P. mi byl neustále nablízku, naslouchal mi, když jsem chtěla mluvit, a prostě byl po ruce, když jsem mluvit nemohla. Zachránil mě před nejhoršími excesy sebelítosti - díky němu jsem se přestala zpíjet do němoty, to on spláchl kokain, který jsem si koupila od jednoho konzulárního úředníka v naší ulici. Myslím, že by se se mnou i vyspal, kdyby mi to pomohlo zacetit rány. V jedné pochybné restauraci, zastrčené za Kenyattovým konferenčním centrem, jsem se ho nad čajem zeptala, proč mě to pořád tak bolí. Protože jsi do Langrishe pořád zamilovaná, odpověděl mi. Hráli jsme si s průpovídkami z čínských koláčků a předstírali všechno možné.

„T. P.“

Zapálil koneček průpovídky v plameni svíčky.

„Máš pravdu, pořád toho mizeru miluju, miluju ho tak hrozně, že už teď vím, že se jeho stínu nikdy nezbavím.“

Bože, jak já ho miluju. Já se bez něj snad zblázním. Jakže se to zpívá v té staré písničce?“

„Nemůžu žít s tebou ani bez tebe.“

„T. P., pomůžeš mi ho najít?“

Myslím, že se mi ho tehdy poprvé a naposled povedlo překvapit.

Hned příštího dne: „Mám pro tebe takou maličkost. Je venku, takže by mě docela potěšilo, kdyby ses na ni zašla podívat.“

Nevím, jak se mu povedlo tuhle maličkost postavit na zadním dvorku velikosti poštovní známky; přinejmenším jeho zaměstnanci vypadali, že jsou na svůj výkon náležitě pyšní. Mikrolyt hrál modrými a zelenými barvami jako vznešená a nádherná vázka. Nedokázala jsem ze sebe vypravit ani slovo, jen jsem dlaněmi přejížděla po křídlech, vzpěrách, pohonné jednotce a hmatem vychutnávala její krásu.

„T. P., tohle tě muselo stát pěkný peníze.“

„Taky že stálo. Předpokládal jsem, že jako typická romantická nemá nejmenší ponětí o tom, jak svůj plán realizovat. Proto jsem si dovolil promyslet pár logistických detailů, přičemž jsem se mimochodem docela dobře bavil. Takže - hned můžeš pustit z hlavy, že by ti Oloiptipská stanice snad někdy mohla dát povolení k odletu. Dorothy Bazynová nemá zájem o druhého pohřešovaného na čtvrtletním výkazu a předpokládám, že máš dost rozumu na to, aby tě ani nenapadlo zkusit prosmeznout se střezným územím - máš zhruba osmadvadesátiprocentní šanci, že skončíš v pytli na mrtvoly, a to tě předtím ještě vojáci skupinově znásilní. Pokud ovšem najdeš odlehlé místočko, řekněme padesát kilometrů od Kilimandžára, a poletíš těsně nad zemí, pod sítí radarů, přece jenom máš větší šanci. A jestli tě rozpárou dvacetimilimetrovým kanónem, aspoň to budeš mít hned za sebou. Tak jsem se vydal, ehm, na menší nákup...“ Skoro jsem mu dala pusu.

Pracovali jsme rychle, zuřivým tempem, nezastavili jsme se, abychom zvážili své činy - při pohledu na své šílenství bychom mohli zkamenět. V zrcadle se skrývá hluboká, temná pravda. T. P. ho pokřtil Poslední safari, ale já namítla, že tak se jmenoval film se Stewartem Grangerem. „Hloupost, to bylo Doly krále Šalamouna,“ odtušil. „S Deborah Kerrovou.“

Zajeli jsme na místo na cestě na jih, nedaleko městečka Ilbisil - zatáčka, baobab a lán oblohy nad námi. Pro tuhle příležitost si T. P. půjčil range rovera irského velvyslance („Dlužím mi to ještě za tu záležitost s Garibaldim.“) Rozbalil mikrolyt a složil ho, za bedlivého dozoru špinavého a zvědavého masajského dítěte, které se jako obvykle objevilo odnikud - kolem nás se rozkládalo pět set kilometrů čtverečních pustiny. Na všechny tři udělalo pořádný dojem, když se vrtule opravdu roztočila.

„To nedáš své Deborah Kerrové pusinku pro štěstí?“

T. P. s rukama v kapsách zadíval do krajiny. „Mezi domorodci z kmene súdánských Dinků,“ řekl zamyšleně, „je baobab znám jako Strom, kde se zrodil člověk. V Keni zase lidé věří, že baobab se nepodvolil vůli boží a vyrostl si, kde se mu zachtělo. Bůh ho za to potrestal - vytrhl ho, převrátil vzhůru nohama a znovu ho vrazil do země. Myslím, že by se v té zkazce někde našlo morální ponaučení, Moon. Co by se tam našlo?“ „Morální ponaučení, T. P.“

„Správně.“

Dala jsem mu pusu tak jako tak.

Za pět minut už jsem byla ve vzduchu.

V deštném pralese dochází k závěrečné konfrontaci, konečnému naplnění. Vysoko položené svahy Kiliman-džára jsou proto docela vhodným jevištěm. V tomhle ročním období se mračná clona neroztáhne po celé týdny. Krajina morální dvojznačnosti, všechny odstíny šedi... je tohle Mrak nevědění? Geometrické obrazce Čagy jako z obrazů Salvadora Dalího, zvlněné závoje mlhy - pro Skota Langrishe příhodně macbethovské.

Po celodenním namáhavém stoupání jsem došla na mýtinu. Vzduch zřidl a po každém kroku se mi do mozku zadíraly střípky migrény. Když jsem se octla na okraji nevysokécamenné soutěsky, která se trhaně zařezávala do těla Čagy, instinktivně jsem věděla, že tohle místo je to pravé. A jakmile jsem rozbila tábor, mlha vrtošivě zavířila a rozplynula se a já se najednou mohla kochat pohledem skrz okno mezi stromy na amboselijské pláň a flíčky mraků nad nimi. Považte, já jsem viděla! Ty záblesky světla, ta roztrou-š e n á ase pti cká běloba připomínající rozsypanou sůl; nová stanice v Oloipti-pu, ta oblaka prachu: auta, možná i letadlo startující z vysušeného dna jezera; ty černé d'ubky, které se pohybují ani ne vysoko ani nízko: armádní helikoptéry.

Není záhodno, aby duše dlouho shlížela s hory - já jsem se zdržela až do soumraku, a čím víc jsem se dívala, tím víc jsem pohrdala monotónní, vyhladovělou krajinou pod horou, tím víc jsem oceňovala barvy a rozmanitost Čagy. Sem jsem zapadala, to bylo jasné.

Přišel v noci. Očekávala jsem ho.

„Moon.“

Tentokrát jsem neměla žádné pochyby, veškerá nejistota byla tatam. Už jsem sahala po biosvětle, už jsem jím chtěla zatřást a probudit ho k životu.

„Ne. Žádné světlo.“

„Proč?“

„Žádné světlo, nebo odejdu...“

„Ne! Neodcházej. Kde jsi, Langrishe? Neschovávej se mi...“

„Moon... ach Moon. Neztěžuj mi to. Chci k tobě přijít, víc než cokoli na světě, Moon. Jenom jednou na tebe pohlédnout... proč jsi musela přijít, proč jsme naši lásku nemohli nechat ležet a zchřádnout?“

„Langrishe, já tě nemohla opustit. Nemohla jsem ji nechat zchřádnout a uvadnout, sám víš, že takhle si věc nestojí. Neuvadne, nemůže uvadnout. Langrishe, poslouvej mě...“

Ticho. Sedla jsem si na bobek a přivinula si kolena k hrudi. Byla jsem sama, ponořená ve tmě, a celý prales mi naslouchal. Po chvíli znovu promluvil.

„Ta živá města na hranici sněhu, která jsme viděli ze satelitů... já tam byl, nahoře v závějích, já ta města prozkoumal. Slovo 'město' jen stěží obsáhne, co tam nahoře je. Viděl jsem věci, které se nedají popsat, věci zcela mimo moje chápání, ale jednomu jsem porozuměl - v půdě nejsou zavrtané žádné mimozemšťané, kteří se jen třesou, až prales obydlí. Svým způsobem jsme měli pravdu, když jsme předpokládali, že bychom mimozemšťany nemuseli poznat, protože my sami jsme těmi mimozemšťany, Moon...“

Celou noc jsem čekala, že se vrátí, a třásla jsem se, sama otřesená, v ochranném kruhu z biosvětla. Mraky pluly nízko a celý další den bylo chladno a mžilo. Byly to trudné hodiny; ležela jsem v hamaku, zabalená ve spacáku, a namátkou se šťourala a šťárala v Thomasů Mertonovi. Moje mysl byla ovšem natolik přeplněná ptáky a pochybami, že nedokázala zrcadlit benediktýn-ský klid pramenící ze samoty. Už je to moc dávno, co jsem ho četla: z vinylového obalu knihy zbyla jen kaše rozmačkaných dužnatých krystalů a šlemu, ze které se zvedal žaludek. Strhla jsem obal, odhodila ho a četla mistra v nahotě jeho stránek. Přišel po setmění, spolu s kapkami deště a zimou.

„*Evoluce*, Moon, neustálé katastrofické přechody k novým stupňům složitosti. Chápeš? Musíš chápat, je strašně důležité, abys pochopila Evoluce se nevláčí dějinami, co krok, to jeden gen -evoluce tančí, evoluce skáče z úrovně na úroveň. Na biologických hodinách se minutová ručička vůbec nepohybuje plynule, spis trhaně skáče z minuty na minutu. Ke změnám dochází současně v celé populaci a během jedné jediné generace může populace přejít na vyšší stupeň. Chápeš? Moon, ty to musíš pochopit!“

„Langrishe!“ Prázdnota, tma, kapky deště. Celou noc jsem snila o jeho očích, o těch nevýslovně příšerných očích bez tváře.

Když jsem se přistíráno myla ve vlažné vodě nádrže, zaslechla jsem z mlhy svoje jméno.

„Odejdi, Moon. Než jsi přišla, nemusel jsem volit, nemusel jsem na nikoho brát ohledy. Když jsem

tě opustil a přišel sem, bylo všechno znovu jako za starých časů. Věděl jsem, co chci, co hledám, a teď jsi zase všechno převrátila vzhůru nohama. Chci být s tebou, chci od tebe utéct, miluju tě, děším se tě...“ Pomalu jsem se otáčela a bedlivě prohlížela šedé siluety podrostu.

„Langrishe... kde jsi?“

„Tady, Moon.“ Stín mezi stíny, cár mlhy ve tvaru člověka. „Ne, dál už ne. Prosím. Poslouchej. Nemůžu se dlouho zdržet. Tohle je důležité. Oheň ho nespálí, jedy nezahubí. Prales vzkvétá na našich odpadech, na našem znečištění a k tomu dokáže splnit technologickému člověku dvacátého století každé přání. Je tedy Čaga dalším evolučním skokem kupředu? Člověk technologický s radostí znečišťuje vlastní hnízdo - odvrhne ho hnízdo, nebo se přizpůsobí, aby mohlo dál žít a přitom nezahubit sebe ani člověka?“

Život na bázi bílkovin má svá nejlepší léta za sebou; přichází nová forma života a s proteiny vymetá. Změna, Moon, změna.“

Zatímco mluvil, krůček po krůčku jsem opatrně zkracovala vzdálenost mezi námi. Už jsem od něj byla jen pár metrů, když se probral ze svého sebezahledění a všiml si, jak blízko jsem se k němu dostala. Chvilí jsme se dívali jeden druhému do tváře, pak vykřikl a v mžiku zmizel.

Srdce mi tlouklo. V sítnici mi neslyšně vybuchovaly černé fosfeny, krev ve mně burácela. Ty obavy, ta hrůza, která se promítla do mých snů... Langrishe byl pořád ještě člověk.

Té noci, v mé hamace, pohlázení po čele, polibek. Zavrněla jsem jako velká spokojená kočka, převrátila se na bok a měla před sebou jeho tvář, jeho vláčné, srny siné tělo přitisknuté k mému. Ústa se rozevřela, rty se setkaly; rozepla jsem spacák, zvala ho dovnitř, vztáhla k němu ruce. „Ne,“ hlesl. „Prosím. Nedotýkej se mě. Slib mi to, Moon.“

„Ale proč?“

„Kvůli tobě. Protože já nevím, co mě u tebe dovádí k šílenství. Jsem šílenec, že mě jenom napadlo tohle

V V J L

udělat. Šílenství. Šílenství! Proč z tebe ztrácím rozum, ženská?“ Položila jsem mu prst na ústa, za vteřinu jsme se už líbali, ani jsem si nestačila uvědomit, a už vklouzl do mě. Překvapeně jsem vydechla, jeho jazyk mi přejížděl po bradavkách, jeho dech mi zahříval kůži. Čpěl po Čaze, pižmo, silice, všechno vůně tělních otvorů. Svíral mi ruce nad hlavou a já se mu vzdala, jak do sebe naše těla narážela a pulsovala v naprostém zatmění smyslů. Přirážel teď horečnatěji, naléhavěji, pustil moje ruce a já ho automaticky začala laskat na stehnech, nehty mu přejížděla přes hýždě, až jsem na bocích narazila na krátké pavouci nožičky, které se táhly až k jemné proláklíně jeho zad.

Zavřfkskla jsem tak hlasitě, že píseň Čagy na celou minutu zmlkla.

Prsty jsem měla zasunuté do propletence cév a trubiček, zakotvených v jeho páteři - pulsující pupeční šňůra, jež ho spojovala s bůh vrčím tam ve tmě. Odskočil ode mě - nahý, rozklepaný, zbrocený potem - a já zvracela a zvracela, až nebylo co.

„Ach bože ach bože ach bože ach bože...“

„Říkal jsem ti, říkal jsem ti, já ti *říkal*, aby ses mě nedotýkala...“

„Ty hajzle, ty hajzle, cos mi to udělal, ach bože...“

„Proč jsi sem jen musela chodit? Proč jsi neodešla, když jsem tě o to *prosil*, proč jsi jenom musela probudit všechny pocity, které už jsem dávno zapomněl? Proč jsi ze mě musela znovu udělat *člověka*?“

„Člověka?“ zaječela jsem. „Člověka? Panebože, Langrishe, co vlastně jsi?“

„Chceš to vidět?“ zařval na mě v odpověď. „Chceš to vědět? Tak se dívej! Dívej se dobře!“ Ukázal na mě chvějícím se prstem. Ze ztemnělého pralesa se ozvalo kolosální dunění, prodíralo se k nám něco obrovského, co ví, že nemusí nikam spěchat, protože má k dispozici celou věčnost. „Tak se dívej!“ vykřikl znovu Langrishe a najednou se v rozsedlině rozzářila biosvětla. „Můžu s tím dokázat, cokoli si umanu. Kdo si myslíš, že tě krmil, napájel, hlídal a naváděl na správnou cestu?“ Do kruhu světla vešla hora masa, vyšší a širší než člověk, na povrchu lemovaná vystouplými žilami, tepnami a pruhy drsné žluté plísně. Blížila se ke mně po dvou svalnatých nohou a z těla se jí houpaly hrozny orgánů. Z bradavic na zádech se vějířovitě rozrůstala krajko vitá tykadélka. Najednou se ke mně obrátila, zvedla se na drápech a vysunula ke mně celý svazek úponků a kusadel. Její břicho byla otevřená vagína, spojená s Langrishem pupeční šňůrou.

Myslela jsem si, že zešílím.

Pupeční šňůra se napjala a vtáhla Langrishe do rudého, kůží nepokrytého bachoru. Ten se kolem něj uzavřel a monstrem postoupilo o další krok ke mně. Langrishova tvář mě upřeně pozorovala zpoza kápě červeného masa. „Zkoušel jsem ti to vysvětlit, Moon, ale ty jsi mě nechtěla pochopit. Evoluce. Budoucnost, Moon. Člověk budoucnosti. Homo symbioticus. Ortotělo. Naprosto soběstačná ekologická jednotka. Jen si to představ -bude odzvoněno všem chorobám a nemocem, představ si tělo, které vyléčí každý neduh, které opraví a zregene-ruje naši tělesnou schránku - podívej se, vždyť já jsem ve podstatě nesmrtelný. Představ si svět bez bolesti a války, kde nebude vůbec možné, aby jeden člověk druhého zranil - to se dá zařídit, ortotěla disponují systémem neurologických inhibitorů, které znemožňují realizaci jakékoli násilnické představy. Jen si to představ -svět bez bídy a hladu, protože ortotělo se dokáže živit ze slunce, vody a vzduchu jako rostlina, svět, kde si každý z nevyčerpatelných zdrojů pralesa vytáhne všechno, co bude potřebovat. Představ si svět zbavený nevědomosti; můj mozek je propojen s mozkiem ortotěla, který se rychlostí zpracování informací vyrovná počítačům a navíc se může napojit na další ortomozek, takže každý muž, žena i dítě má přístup k sumě lidských znalostí. Vědomosti už nebudou privilegiem třídy vzdělanců, odkaz našich předků bude právem každého jedince. Představ si, že to bohatství zkušeností a pocitů Shakespeara a Michelangela zdědí každý člověk hned po narození, představ si oči, které vidí v infračerveném a ultrafialovém spektru, značné rozšíření možností sluchu, možnost dotýkat se, ochutnávat, vonět k věcem, o kterých se ti ani nesnilo, a k tomu nové smysly, nové vědomí, které ti ani nedokážu popsat, Moon!“

„Hrůza!“ vykřikla jsem. „Hrůza!“

„Ne, *nádhera*! Další evoluční skok! Pokud člověk nedokáže žít s planetou v harmonickém souznění, musí se přizpůsobit planeta. Moon, já tvému strachu rozumím, vypadá to příšerně, vypadá to monstrózně, ale věř mi, je to daleko úžasnější, než si dokážeš představit! Cítím se jako... bůh, Moon. Jako bůh!“

Oči, do nichž se ve snu neodvážím pohlédnout.

„Bože, Langrishe...“

„Tak co nám Moon udělá? Obrátí se zpátky? Sejde z hory do *tamtoho*? Můžeš se vůbec vrátit po tom, co jsi tu viděla, po té nádheře a zázracích, kterých ses tu dotýkala? Nebo tu zůstaneš se mnou? Milovala jsi mě tak, že jsi mě sem přišla najít - miluješ mě natolik, abys se mnou zůstala? Děsíš se mě

víc, než kdybych ležel paralyzovaný, s železnou plicí na tváři? Než kdybych měl lepru? To bys mě pořád ještě milovala - a nemůžeš mě milovat teď?“

Ne bůh, Langrishe, ale d'ábel, rafinovaný d'ábel, přímo Mefisto. Moje duše se zmítala v bouři pochyb a rozpaků a skrz tu vichřici, tupý hukot, jsem k němu vztáhla ruku, položila ji na rudé svraštělé maso kolem jeho tváře. „Ach, Langrishe...“

„Tvrdila jsi, že jsme jedno tělo. Tvrdila jsi, že do sebe harmonicky zapadáme, že sami o sobě jsme nekompletní. Neříkám, že se z tebe musí stát to, co ze mě - nemusíš přejít do ortotěla, můžeš prostě zůstat se mnou, tak jak jseš, a můžeme se k sobě mít jako předtím, než...“

„Langrishe...“

„Moon, já tě miluju.“

Ale to už jsem utekla do noci.

Prosívání popela: všechny emocionální podpěry, na kterých Moon vystavěla svůj život, se sesypaly do řevavého uhlí. Kdyby to jenom neřekl. Kdyby jenom neřekl, že mě miluje, dalo by se to snad snést. Proč jsi vždycky musel mít navrch, proč jsem vždy musela být já tím, kdo za všechno mohl? Bylo to takhle vždycky? Byla naše láska jen pouhým vynalézáním nových a nových způsobů, jak jeden druhého zranit? Byli jsme si jenom zrcadly, ve kterých jsme se zhlíželi, stačilo nám to ke štěstí?

Brzy si pro mě přijde, skrz mlhu a lesy na svazích Kilimandžára, přijde a bude volat. Nevím, co pak udělám. Proto také dokončuji tento deník: čiší z něj zuřivost odsouzence na smrt. Nejdelší cesta je cesta dovnitř; také je cestou, ze které není návratu. Právě o poutníkovi nejvíc platí, že člověk se domů znovu vrátit nemůže.

Poutník, který se vrátí dolů z hory, to už nebude Moon: Moon zemřela, když na ni dýchl sníh - dolů se sice vrátí, ale její duše bude připomínat tu bývalou asi jako Langrishe své předchozí vědecké já. I když zůstanu... ne, něco takového se ze mě stát nemůže. Nedokážu se smířit s tím, že tohle by měla být budoucnost lidstva - navěky bloudit v ohromném celosvětovém pralese, oddávat se primitivnímu hédonismu, každý člověk ostrov sám pro sebe? Ne, tohle odmítám. Slyšíš mě, Langrishe, jato odmítám!

Už musím končit. Slyším jeho volání, už si pro mě jde. Nemám moc času, abych tuhle kroniku dokončila, a pořád ještě nejsem rozhodnutá. Třeba tohle nakonec nebude můj poslední zápis. T. P., jestli si někdy tenhle deník najde cestu k tobě (a nezáleží na tom, jestli ti ho předám sama nebo někdo jiný), a i když mu třeba ty nebudeš rozumět, postarej se, aby svět porozuměl. Srdce temnoty můžeme milovat, i když nás zároveň odpuzuje.

Už je tady, pro dnešek musím pero odložit. Zítřka? Zítřka...

přeložil Viktor Janiš